

RECULTIVAREA TERENURILOR DEGRADATE ÎN REZULTATUL PROCESULUI DE EXTRACȚIE A ZĂCĂMINTELOR MINERALE UTILE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Alina FRENCHIL, studentă, Facultatea de Științe Reale, Economice
și ale Mediului, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți
Conducător științific: **Victor CAPCELEA**, dr., conf. univ.

Abstract: *This scientific article contains data on the recultivation process of degraded lands as a result of the extraction process of useful mineral deposits in the Republic of Moldova. The information base of the research was the statistical data presented by the Agency for Geology and Mineral Resources of the Republic of Moldova and the Inspectorate for Environmental Protection of the Ministry of Environment of the Republic of Moldova.*

Keywords: *mineral resources, recultivation, Agency for Geology and Mineral Resources, Inspectorate for Environmental Protection, Republic of Moldova.*

Introducere

Resursele minerale utile au o mare importanță pentru economia națională, fiind utilizate în diverse domenii: în calitate de materie primă industrială, ca sursă de energie, ca materiale de construcție ș.a. Ținând cont de faptul că resursele minerale fac parte din resursele epuizabile, este necesar ca ele să fie valorificate în mod rațional, fără a aduce mari prejudicii mediului înconjurător. În prezent, una din acțiunile prioritare de protecție a subsolului în Republica Moldova o constituie recultivarea terenurilor degradate ca urmare a procesului de extracție a zăcămintelor minerale utile.

Materiale și metode

La elaborarea acestui articol științific au fost utilizate datele statistice preluate de la Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale a Republicii Moldova (AGRM) [6] și din Rapoartele de activitate ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului (IPM) [1-5]. Cercetările întreprinse au determinat utilizarea unei palete largi de metode, printre care se remarcă: metoda prelucrării datelor statistice, analiza și sinteza, deducția ș.a.

Rezultate și discuții

Potrivit datelor AGRM [6], la începutul anului 2022 la balanța de stat se aflau 487 zăcăminte de substanțe minerale utile nemetalifere, care conform gradului de valorificare industrială sunt distribuite în felul următor: exploatate – 186 zăcăminte, pregătite pentru valorificare – 37 zăcăminte, explorate de rezervă – 244 zăcăminte, nu se prevăd pentru valorificare – 20 zăcăminte.

Conform datelor IPM [5], în Republica Moldova pe parcursul anului 2021 activau 165 de întreprinderi miniere, iar după suprafața perimetrului minier se

evidențiau următoarele întreprinderi: SA „Mina din Cupcini” filiala Ocnîța, or. Ocnîța (1249,2 ha); ÎS „Sarmat”, municipiul Chișinău (816,9 ha); SRL „Subteran”, s. Mișcăuți (620,0 ha); SA „Lafarge ciment Moldova”, s. Ciorna (548,0 ha); SRL „Stratex”, s. Pașcani (499,4 ha).

În baza datelor prezentate de IPM [1-5], se constată că în Republica Moldova, în perioada anilor 2017-2021, are loc o tendință nesemnificativă de creștere a suprafețelor de terenuri recultivate în comparație cu suprafața exploatată (fig. 1). Pe parcursul perioadei studiate, în mediu, anual au fost recultivate circa 254 ha, iar cele mai mari suprafețe de terenuri recultivate au fost înregistrate în anul 2021 (334,5 ha). În Republica Moldova, pe parcursul anului 2021 doar 10,4% din terenurile exploatate au fost supuse procesului de recultivare, iar la unele întreprinderi miniere practic că nu s-a efectuat nicio recultivare.

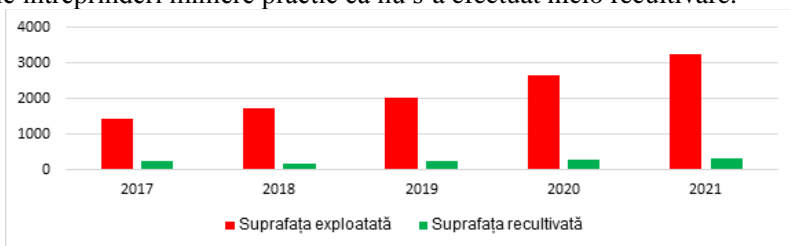

Fig. 1. Dinamica suprafețelor de terenuri exploatate și recultivate de către întreprinderile miniere din Republica Moldova [1-5]

După datele publicate de către IPM [1], pe parcursul anului 2021 în Republica Moldova acțiuni de recultivare a terenurilor degradate s-au realizat la 38 de întreprinderi miniere (tab. 1), iar pe suprafețe mai mari au fost realizate la următoarele întreprinderi:

- S.A. „Cariera Cobusca”, s. Salcia (r-nul Anenii-Noi) – valorifică zăcăminte de nisip, suprafața perimetrului minier constituie 174 ha. Pe parcursul anului 2021 această întreprindere a recultivat un teritoriu de 91,4 ha, iar 85,4 ha de teren au fost reîntoarse în circuitul agricol;
- SRL „Knauf-Gips” ÎCS s. Criva (r-nul Briceni) – exploatează zăcăminte de ghips, suprafața perimetrului minier constituie 114,19 ha. În decursul anului 2021 această întreprindere minieră a recultivat și întors în circuitul agricol un teritoriu de 32,53 ha;
- SRL „Zavricico – Prim”, s. Șerpeni (r-nul Anenii-Noi) – valorifică zăcăminte de nisip-prundiș, suprafața perimetrului minier constituie 38,45 ha. Pe parcursul anului 2021 această întreprindere a recultivat un teritoriu de 28,5 ha, iar 7,1 ha de teren a fost reîntors în circuitul agricol;
- SRL „Cariera Cobani”, s. Cobani (r-nul Glodeni) – exploatează zăcăminte de calcar, suprafața perimetrului minier constituie 27,5 ha. În decursul anului 2021 această întreprindere a recultivat și reîntors în circuitul agricol un teritoriu de 24,6 ha;

- SRL „Arconics – Com”, s. Puhăceni (r-nul Anenii-Noi) – valorifică zăcăminte de nisip, suprafața perimetrului minier constituie 148,8 ha. Pe parcursul anului 2021 această întreprindere a recultivat un teren de 14,7 ha, din care 10,9 ha a fost reîntors în circuitul agricol;
- SRL „Ordonatcom”, s. Vâșcăuți (r-nul Orhei) – exploatează zăcăminte de nisip-prundiș, suprafața perimetrului minier constituie 26,1 ha. În decursul anului 2021 această întreprindere a recultivat un teritoriu de 14,2 ha;
- SRL „Silmax – Exim”, s. Șerpeni (r-nul Anenii-Noi) – valorifică zăcăminte de nisip-prundiș, suprafața perimetrului minier constituie 52,42 ha. În anul 2021 această întreprindere a recultivat 14 ha de teren exploatat, iar 10,2 ha a fost reîntors în circuitul agricol;
- SRL „N Gorgan”, s. Puhăceni (r-nul Anenii-Noi) – exploatează zăcăminte de nisip-prundiș, suprafața perimetrului minier constituie 27,05 ha. Pe parcursul anului 2021 această întreprindere a recultivat un teritoriu de 11,85 ha, iar 7 ha de teren a fost reîntors în circuitul agricol.

Tablelul 1. Informații generale despre întreprinderile miniere care au realizat recultivarea terenurilor exploatate în Republica Moldova, anul 2021 [5]

Denumirea agentului economic, locul amplasării sectorului de subsol	Tipul substanței minerale utile	Suprafața perimetrului minier (ha)	Suprafața recultivată (ha)	Suprafața reîntoarsă în circuitul agricol (ha)
Raionul Anenii-Noi				
SRL „Silmax – Exim”, s. Șerpeni	nisip-prundiș	52,42	13,99	10,24
SRL „Zavricico – Prim”, s. Șerpeni	nisip-prundiș	38,45	28,5	7,0574
SRL „Carieratel”, s. Telița	nisip	6,95	1,38	1,38
S.A. „Cariera Cobusca”, s. Salcia	nisip	174	91,4	85,4
S.A. „Cariera Cobusca”, s. Gura Bâcului	nisip-prundiș	901	2,0	-
SRL „Arconics – Com”, s. Puhăceni	nisip	148,8	14,7218	10,9218
G.Ț. „Chiper Terenti Grigore”, s. Delacău	calcar brut	2,1	0,54	-
SRL „Mercons – Prim”, s. Puhăceni	calcar și nisip-prundiș	14,95	9,0	4,5
SRL „Meteor”, s. Chirca	nisip	14,83	2,2	2,2
AIC nr. 1, s. Chirca	nisip	11,71	5,4	-
SRL „N Gorgan”, s. Puhăceni	nisip-prundiș	27,05	11,85	7,0
SRL „Petriș Grup”, s. Delacău (sectorul Puhăceni)	nisip-prundiș	17,99	9,8496	9,8496

SRL „Sigiliu Lux”, s. Chirca	nisip	26,35	5,387	-
SRL „Sigiliu Lux”, s. Chirca	argilă	15,92	6,17	-
Raionul Briceni				
SRL „Knauf-Gips” ÎCS s. Criva	gips	114,19	32,53	32,53
Raionul Cahul				
SRL „Geamgi” s. Borceag	nisip	18,48	3,5	-
Raionul Căușeni				
SRL „Loticons”, s. Cărmățeni	nisip	5,85	2,07	0,79
Raionul Criuleni				
SRL „Remih și Co”, s. Slobozia Dușca	nisip-prundiș	28,2	7,2215	7,2215
Raionul Dubăsari				
SRL „Terra-construcția”, s. Ustia	nisip-prundiș	100,4	-	11,8
SRL „Cristal Extract”, s. Pro-hrebea	nisip-prundiș	5,07	5,07	-
S.R.L. „Probioterm”, s. Pârâta	nisip-prundiș	27,68	4,62	-
Raionul Fălești				
SRL „Rifinform”, com. Nataliaievca	argilă	4,75	1,5	-
Raionul Florești				
SRL „Agroindservice M”, s. Prodănești	argilă	30,47	2,4	-
Raionul Glodeni				
SRL „Cariera Cobani”, s. Cobani	calcar	27,5	24,6	24,6
Raionul Hâncești				
SRL „Maleabil Grup”, s. Cărpineni	calcar	1,64	0,54	-
Raionul Ocnîța				
SA „Tezeu-Lux”, or. Otaci	nisip	65,5	5,6	-
Raionul Orhei				
SRL „Extra-camelcom”, s. Isacova	nisip	5,35	5,0061	-
SRL „Ordonatcom”, s. Vâșcăuți	nisip-prundiș	26,1	14,2	-
SRL „Ordonatcom”, s. Badea	calcar	15,58	0,2	-
Raionul Rezina				
SA „LA Farge ciment Moldova”, s. Ciorna	calcar, argilă, nisip	548,0	5,4	-
Raionul Râșcani				
SRL „Arden Plus”, s. Pascauți	nisip	133	2,46	2,46
Raionul Taraclia				
SRL „Vadimox”, com. Alba de jos	nisip	3,0	2,8	1,8

Raionul Telenești				
SRL „Nisip-Fros”, s. Scorțâni	nisip	2,62	1,5	1,5
SRL „Nisip-Si”, s. Verejeni	nisip	4,2	-	1,45
Raionul Ungheni				
SRL „Feodora”, s. Costuleni	nisip-prundiș	13,03	2,1	2,1
Mun. Chișinău				
II „Daniela Chimac”, s. Făurești	calcar	1,19	0,10	-
SRL „Buchistin”, s. Făurești	calcar	3,4	0,71	-
CMC „Macon” SA, mun. Chișinău, Bubuieci-I	argilă, nisip	23,45 3,62	8,08	-

Concluzii

1. La ora actuală, în Republica Moldova continuă un proces de valorificare nerațională a zăcămintelor minerale utile din cauza nerealizării conform legislației de către agenții economici a recultivării sectoarelor de teren folosite sub excavații.
2. Potrivit datelor IPM, pe parcursul anului 2021, doar 10,4% din terenurile exploatate au fost supuse procesului de recultivare, iar la unele întreprinderi miniere practic că nu s-a realizat nicio recultivare.

Bibliografie:

1. Inspectoratul Ecologic de Stat. *Anuarul IES – 2017 „Protecția mediului în Republica Moldova”* / Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Inspectoratul Ecologic de Stat; col. red.: Vadim Stîngaci; Dumitru Osipov [et al.]; coord.: Dumitru Osipov. – Chișinău: Pontos, 2018 (Tipogr. „Europress”). – 392 p. ISBN 978-9975-51-928-1.
2. Inspectoratul pentru Protecția Mediului. *Anuarul IPM – 2018 „Protecția mediului în Republica Moldova”* / Min. Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Inspectoratul pentru Protecția Mediului; col. red.: Gheorghe Manjeru [et al.]; redactor coord.: Dumitru Osipov. – Chișinău: Pontos, 2019 (Tipogr. „Europres”). – 348 p. ISBN 978-9975-72-346-6.
3. Inspectoratul pentru Protecția Mediului. *Anuarul IPM – 2019 „Protecția mediului în Republica Moldova”* / Min. Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Inspectoratul pentru Protecția Mediului; col. red.: Gheorghe Manjeru [et al.]. – Chișinău: Pontos, 2019 (Tipogr. „Europres”). – 500 p. ISBN 978-9975-3255-6-1.
4. Inspectoratul pentru Protecția Mediului. *Anuarul IPM – 2020 „Protecția mediului în Republica Moldova”* / Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Inspectoratul pentru Protecția Mediului; colegiul de redacție: Gheorghe Manjeru (președinte) [et al.]. – Chișinău: Pontos, 2021 (Tipogr. „Europress”). – 380 p. ISBN 978-9975-72-565-1.
5. Inspectoratul pentru Protecția Mediului. *Anuarul IPM – 2021 „Protecția mediului în Republica Moldova”* / Ministerul Mediului, Inspectoratul pentru Protecția Mediului; colegiul de redacție: Ion Bulmaga (președinte) [et al.]. – Chișinău: Pontos, 2022 (Tipogr. „Europress”). – 388 p. ISBN 978-9975-60-460-4.

6. *Starea rezervelor de bilanță a substanțelor minerale utile din RM conform situației la data de 01.01.2022.* [online] [accesat pe 2 aprilie 2023]. Disponibil: Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale. http://agrm.gov.md/images/Balanta_01.01.2022.PDF